

Bené jona

Het woord 'jona' betekent duif. Een beroemde profeet had deze naam. Het boekje dat zijn naam draagt is een humoristisch verhaal met een diepzinnige boodschap. Een humoristische trek erin is dat Jona, de duif, door de vis gered wordt, en dat door de boodschap van Jona de stad van de vis (dat is wat de naam Ninevé betekent) gered wordt van de ondergang.

Bené jona in de offerdienst

Waar het mij hier om gaat is dat bij bepaalde offers, zoals die in het boek Leviticus beschreven worden, vogels geofferd worden (Zie bijvoorbeeld Leviticus 5:11). En de twee soorten vogels die hiervoor in aanmerking komen zijn tortelduiven of 'gewone' duiven. Voor de gewone duiven wordt de uitdrukking 'bené jona' gebruikt. Veel vertalingen geven dit weer als 'jonge duiven'.

Voorbeelden: NBV21, Staten Vertaling, HSV, Art Scroll Tanach, Alter, Buber-Rosenzweig (Taubenjungen). Deze weergave gaat terug op de Talmoed en Rashi, die in de Joodse traditie toonaangevend zijn.

Een enkele vertaling wijkt iets af. Oussoren vertaalt bijvoorbeeld 'jongen van een duif'. En Chouraqui: fils de palombes. De Willibrord-vertaling vertaalt simpelweg 'duiven'. De exegeet Maarsingh zegt dat er twee mogelijkheden zijn: óf gewoon 'duiven', óf 'jonge duiven'.

Gispen is explicieter en zegt dat de vertaling 'duiven' beter is. Hij zegt niet waarom deze vertaling beter zou zijn.

In het standaardcommentaar World Biblical Commentary staat dat er taalkundig geen bewijs is dat met 'bené jona' jonge duiven bedoeld zijn. Het lijkt alleen een aanduiding te zijn van de duivensoort.

Lukas, de schrijver van het naar hem genoemde evangelie, spreekt in Lukas 2:24 ook van twee jonge duiven (nossous peristeroon). In die tijd werd de uitdrukking 'bené jona' blijkbaar ook opgevat als 'jonge duiven'.

Het woord bené

Het woord 'bené' wordt vaak vertaald met 'zonen van', maar veel vaker past deze letterlijke betekenis niet, en kan men vertalen met 'behorend tot'. (Het enkelvoud 'ben-' trouwens ook).

Voorbeelden:

Bené adam: mensen

Bené kèdem: oosterlingen

Bené Jisraël: Israëlieten.

Enzovoort.

En de profeet Ezechiël wordt steeds door God aangesproken met 'ben adam', 'mensenkind'.

En hij was toen echt geen kind meer. Hij was mens bij uitstek, typisch mens.

Kortom, de vertaling 'jonge duiven' voor 'bené jona' lijkt minder juist, nog afgezien van de ornithologische aspecten. Van de duif als offerdier wordt namelijk gezegd dat de priester de krop met etensresten daarin moet verwijderen. En daar is bij jonge duiven nog geen sprake van. En wie wel eens heel jonge duiven gezien heeft kan zich niet voorstellen dat zulke aandoenlijke scharminkeltjes een voor God welgevallig offerdier zouden zijn.

Daarom gaat mijn voorkeur uit om te vertalen: **(gewone) duiven**.